

wersja skrócona
dla uczniów

Standardy ochrony małoletnich

**Zespół Szkół Technicznych i Licealnych
w Żganiu**

Spis treści

Dział I Informacje ogólne.....	3
Rozdział 1 Wprowadzenie.....	3
Dział II Standardy ochrony małoletnich	4
Standard I Dostępność i upowszechnianie standardów	4
Standard II Bezpieczne środowisko szkolne.....	4
Standard III Edukacja rodziców/prawnych opiekunów.....	4
Standard IV Edukacja małoletnich w zakresie praw i zagrożeń.....	5
Standard V Zasady i procedury podejmowania interwencji	5
Standard VI Zasady bezpieczeństwa.....	6
Standard VII Dokumentowanie zdarzeń.....	6
Standard VIII Zasady przeglądu i aktualizacji standardów.....	7
Dział III Zasady zapewniające bezpieczne relacje między uczniami a personelem	7
Rozdział 1 Zasady bezpiecznych relacji personelu z uczniami.....	7
Rozdział 2 Zachowania niedozwolone wobec małoletnich	9
Rozdział 3 Zasady bezpiecznych relacji między małoletnimi.....	10
Rozdział 4 Zachowania niedozwolone uczniów w szkole	11
Rozdział 5 Zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci Internetu oraz ochrony uczniów przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami z sieci	13
Rozdział 6 Ochrona wizerunku małoletnich	14
Dział IV Ścieżki postępowania małoletniego	15
Rozdział 1 Przemoc rówieśnicza.....	15
Rozdział 2 Zniszczenie lub kradzież rzeczy małoletniego.....	16
Rozdział 3 Przemoc domowa.....	17
Rozdział 4 Nierówne traktowanie – dyskryminacja	18
Rozdział 5 Cyberprzemoc	20
Rozdział 6 Seksting.....	20
Rozdział 7 Treści szkodliwe, nielegalne i niepożądane w Internecie.....	22
Rozdział 8 Wykorzystanie w sieci danych osobowych lub wizerunku	23
Rozdział 9 Niebezpieczne kontakty w Internecie	24

Dział I

Informacje ogólne

Rozdział 1

Wprowadzenie

Jednym z najważniejszych celów działania szkoły jest chronienie Was przed różnymi formami przemocy, przeciwdziałanie wszelkiej dyskryminacji oraz budowanie w niej bezpiecznego i przyjaznego Wam środowiska. Konieczność ochrony Was przed różnymi formami krzywdzenia wynika z przekonania, że w obliczu narastającej fali przemocy i agresji wobec dzieci powinniście mieć zagwarantowane bezpieczeństwo i ochronę w szkole. Wasze prawa powinny być przestrzegane, niedopuszczalne jest stosowanie wobec Was jakiegokolwiek formy przemocy - w każdej sytuacji, w której jesteście bądź możecie być krzywdzeni otrzymacie pomoc.

Dokument ten został skonstruowany jako zbiór zasad i procedur postępowania, z których możecie skorzystać w sytuacjach zagrożenia Waszego bezpieczeństwa lub podejrzenia czy przypuszczenia, że takie sytuacje Wam zagrażają.

Jeśli Ty lub ktoś inny potrzebuje pomocy możesz zwrócić się do rodziców, wychowawcy klasy, pedagoga szkolnego czy dyrektora szkoły.

Możesz też skontaktować się z policją (numer 112) oraz instytucjami niosącymi pomoc dzieciom:

116 111

telefon zaufania dla
dzieci i młodzieży

800 12 12 12

dziecięcy telefon
zaufania

Dział II

Standardy ochrony małoletnich

Standard I

Dostępność i upowszechnianie standardów

1. Uczniowie, rodzice i pracownicy Zespole Szkół Technicznych i Licealnych w Żaganiu znają *Standardy ochrony małoletnich*. Dokument jest dostępny i upowszechniany
2. Dokument udostępniono na stronie internetowej szkoły www.zstil.zagan.pl oraz wyłożono do wglądu w bibliotece szkolnej.
3. Dokument został udostępniony w dwóch wersjach: wersji pełnej oraz skróconej przeznaczonej dla małoletnich i zawierającej informacje dla nich istotne.
4. Informacje istotne dla małoletnich zawarte w dokumencie upowszechniane są w trakcie zajęć z wychowawcą, konsultacji indywidualnych oraz na godzinach dostępności.

Standard II

Bezpieczne środowisko szkolne

1. Personel współtworzy i gwarantuje bezpieczne i przyjazne środowisko w szkole.
2. Celem działań wszystkich pracowników szkoły jest ochrona małoletnich uczniów przed każdą formą krzywdzenia oraz zapewnienie im bezpieczeństwa fizycznego i psychicznego w szkole.
3. Pracownicy szkoły skutecznie reagują w sytuacjach, gdy małoletni uczniowie są krzywdzeni.
4. Pracownicy szkoły zgodnie ze swoimi kompetencjami i rolami, które pełnią w szkole, czuwają nad bezpieczeństwem małoletnich uczniów.

Standard III

Edukacja rodziców/prawnych opiekunów

1. Szkoła oferuje rodzicom/opiekunom prawnym informację oraz edukację w zakresie wychowania dzieci bez przemocy oraz ich ochrony przed krzywdzeniem i wykorzystywaniem.
2. Wszyscy rodzice/ opiekunowie prawni mają dostęp do obowiązujących w szkole *Standardów ochrony małoletnich* oraz znają procedury zgłaszania zagrożeń.

3. Rodzice/ opiekunowie prawni są angażowani w działania szkoły prowadzone na rzecz ochrony małoletnich.
4. Szkoła uzyskuje od rodziców/opiekunów prawnych swoich uczniów informacje zwrotne na temat realizacji *Standardów ochrony małoletnich*.

Standard IV

Edukacja małoletnich w zakresie praw i zagrożeń

1. Szkoła zapewnia uczniom równe traktowanie oraz przestrzeganie ich praw.
2. Szkoła oferuje uczniom edukację w zakresie praw dziecka, człowieka/ucznia oraz ochrony przed zagrożeniami przemocą i wykorzystywaniem.
3. W każdej klasie uczniowie są poinformowani, do kogo mają się zgłosić po pomoc i radę w przypadku krzywdzenia lub wykorzystywania.
4. Na stronie internetowej szkoły znajdują się informacje dla uczniów na temat: praw dziecka, ochrony przed przemocą, zasad bezpieczeństwa w Internecie.
5. W szkole wyeksponowane są informacje dla uczniów dotyczące możliwości uzyskania przez nich pomocy w trudnej sytuacji, w tym numery bezpłatnych telefonów zaufania dla dzieci i młodzieży.

Standard V

Zasady i procedury podejmowania interwencji

1. Organizacja postępowania na wypadek krzywdzenia lub podejrzenia krzywdzenia małoletnich zapewnia skuteczną ochronę uczniom.
2. Precyzyjnie określone są sposoby postępowania pracowników w sytuacjach krzywdzenia lub podejrzenia krzywdzenia małoletniego, tj.:
  - 1) przemocy rówieśniczej,
  - 2) przemocy domowej,
  - 3) niedozwolonych zachowań personelu wobec małoletnich,
  - 4) cyberprzemocy.
3. Postępowanie na wypadek krzywdzenia lub podejrzenia krzywdzenia ucznia nie może naruszać jego godności, wolności, prawa do prywatności oraz nie może powodować szkody na jego zdrowiu psychicznym lub fizycznym (poczucie krzywdy, poniżenia, zagrożenia, wstydu).
4. W szkole ustalone są zasady wsparcia małoletniego po ujawnieniu doznanej przez niego krzywdy.

5. W szkole wskazano osoby odpowiedzialne za składanie zawiadomień o popełnieniu przestępstwa na szkodę małoletniego, zawiadamianie sądu opiekuńczego oraz osobę odpowiedzialną za wszczynanie procedury „Niebieskie Karty”.
6. W szkole wskazano osoby odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu i udzielanie mu wsparcia. Informacja o osobach przyjmujących zgłoszenia jest upowszechniona na stronie internetowej i na tablicy ogłoszeń.

Standard VI

Zasady bezpieczeństwa

1. W szkole wmacniane jest poczucie bezpieczeństwa uczniów w obszarze relacji społecznych oraz ochrony przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami z sieci.
2. W szkole opracowano zasady zapewniające bezpieczne relacje między małoletnimi a personelem.
3. W szkole określono wymogi dotyczące bezpiecznych relacji między małoletnimi, a w szczególności zachowania niedozwolone.
4. W szkole opracowano zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci internetowej oraz procedury ochrony małoletnich przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami w sieci internet oraz utrwalnymi w innej formie.
5. W szkole opracowano i wdrożono procedurę „Niebieskie Karty”.
6. Pracownicy szkoły realizują plan wsparcia ucznia po ujawnieniu doznanej przez niego krzywdy.

Standard VII

Dokumentowanie zdarzeń

1. Działania podejmowane w ramach ochrony małoletnich przed krzywdzeniem są dokumentowane.
2. W szkole prowadzony jest rejestr spraw zgłaszanych i rozpatrywanych w związku z podejrzeniem lub krzywdzeniem małoletnich.
3. Osoby upoważnione do przyjmowania zgłoszeń związanych z krzywdzeniem uczniów składają oświadczenie o zachowaniu poufności i zobowiązanie do zachowania bezpieczeństwa użykanych danych osobowych.

Standard VIII

Zasady przeglądu i aktualizacji standardów

1. Szkoła monitoruje i okresowo weryfikuje zgodność prowadzonych działań z przyjętymi zasadami i procedurami ochrony dzieci
2. Przyjęte zasady i realizowane sposoby ochrony uczniów są weryfikowane – przynajmniej raz na dwa lata.
3. Do weryfikacji stosowanych zasad i procedur szkoła pozyskuje opinie uczniów oraz ich rodziców lub opiekunów prawnych.
4. Zasady monitoringu i kontroli standardów ochrony małoletnich określa dyrektor szkoły.

Dział III

Zasady zapewniające bezpieczne relacje między uczniami a personelem

Rozdział 1

Zasady bezpiecznych relacji personelu z uczniami

1. Zasady ogólne:
  - 1) pracownicy dbają o bezpieczeństwo uczniów podczas pobytu w szkole,
  - 2) pracownicy wspierają uczniów w pokonywaniu trudności, uwzględniając ich umiejętności rozwojowe oraz możliwości wynikające z niepełnosprawności/ specjalnych potrzeb edukacyjnych,
  - 3) pracownicy podejmują wobec uczniów działania wychowawcze, mające na celu kształtowanie prawidłowych postaw – wyrażanie emocji w sposób niekrzywdzący innych, niwelowanie zachowań agresywnych, promowanie zasad „dobrego wychowania”,
  - 4) zasady bezpiecznych relacji personelu z uczniami obowiązują wszystkich pracowników szkoły, stażystów i wolontariuszy,
  - 5) nie łamią obowiązującego prawa, ustalonych norm i zasad. Wszyscy uczniowie są przez nich traktowani sprawiedliwie. Pracownicy szkoły nie dzielą uczniów i nie dyskryminują (ze względu na pochodzenie, poczucie tożsamości, wiek, płeć, status materialny, wygląd zewnętrzny, wiedzę i umiejętności),
  - 6) nie wykorzystują wobec uczniów relacji władzy lub przewagi fizycznej (zastraszanie, przymuszanie, groźby).
2. Zasady komunikacji pracowników szkoły z małoletnimi:

- 1) okazują zrozumienie dla trudności i problemów uczniów,
  - 2) dają uczniom prawo do odczuwania i mówienia o swoich emocjach, do wyrażania własnego zdania oraz prawo do bycia wysłuchanym,
  - 3) nie zawstydzają, nie upokarzają, nie lekceważą i nie obrażają uczniów,
  - 4) nie obrzucają uczniów wyzwiskami, nie wyśmiewają i nie ośmieszają go, np. stosując ośmieszające ucznia przezwiska i zdrobnienia,
  - 5) nie wytykają błędów uczniów w sposób, który ich rani,
  - 6) nie grożą uczniom, nie wyrażają dezaprobaty wobec ich zachowania czy postępów w nauce w sposób uwłaczający godności i poczuciu własnej wartości uczniów,
  - 7) nie reagują złością, sarkazmem na zachowanie uczniów lub ich postępy w nauce, nie dowcipkują i nie żartują z uczniów w sposób, który obniża ich poczucie własnej wartości,
  - 8) krytykują zachowanie ucznia w taki sposób, aby nie czuł się zraniony, zmuszony do obrony czy do kontrataku,
  - 9) nie podnoszą głosu na uczniów, nie krzyczą na nich w sytuacji innej niż wynikająca z potrzeby zapewnienia im bezpieczeństwa,
  - 10) w procesie rozwiązywania konfliktu dbają o komunikację dającą uczniom poczucie bezpieczeństwa emocjonalnego i psychospołecznego, chroniącą ich od poczucia, że rozwiązanie konfliktu jest dla nich krzywdzące i rodzi u uczniów poczucie niesprawiedliwości, zlekceważenia czy odrzucenia,
  - 11) wyjaśniają uczniowi, za co i dlaczego został ukarany,
3. Zasady nawiązywania kontaktu z uczniami w godzinach pracy, za pomocą kanałów służbowych oraz w celach edukacyjnych lub wychowawczych:
- 1) kontaktując się z uczniami, pracownicy traktują ich podmiotowo,
  - 2) kontakt pracowników z uczniami nigdy nie może być niejawnym bądź ukrywanym, nie może wiązać się z jakąkolwiek gratyfikacją ani wynikać z relacji władzy,
  - 3) co do zasady kontakt z uczniami powinien odbywać się wyłącznie w godzinach pracy i dotyczyć celów mieszczących się w zakresie obowiązków personelu,
  - 4) pracownicy nie zapraszają uczniów do swojego miejsca zamieszkania, nie spotykają się z nimi prywatnie poza godzinami pracy,
  - 5) pracownicy nie nawiązują kontaktów z uczniami poprzez przyjmowanie bądź wysyłanie do nich zaproszeń w mediach społecznościowych,
  - 6) jeśli zachodzi taka konieczność, właściwą formą komunikacji z uczniami poza godzinami pracy są kanały służbowe (e-mail, telefon służbowy, dziennik elektroniczny) przy czym dopuszcza się stworzenie grupy klasowej np. na messengerze z obecnością wychowawcy i przynajmniej innego jednego nauczyciela,
  - 7) utrzymywanie relacji towarzyskich lub rodzinnych (jeśli uczniowie i rodzice/opiekunowie uczniów są osobami bliskimi dla pracownika) wymaga zachowania poufności wszystkich informacji dotyczących innych dzieci, ich rodziców/opiekunów.

Rozdział 2

Zachowania niedozwolone wobec małoletnich

1. Nie stosują żadnej formy przemocy fizycznej wobec uczniów, np.: zabieranie rzeczy (z wyjątkiem przedmiotów zagrażających bezpieczeństwu i zdrowiu uczniów np. nóż), niszczenie rzeczy, bicie, popychanie, szturchanie, ograniczenie swobody ruchu, szczypanie, klapsy, pociągnięcie za włosy, bicie przedmiotami, wykręcanie rąk.
2. Nie stosują żadnej formy przemocy psychicznej wobec uczniów, np. takiej jak:
  - 1) izolowanie, pomijanie, obniżanie statusu ucznia w grupie,
  - 2) stygmatyzowanie uczniów z powodu ich zdrowia, osiągnięć edukacyjnych, wyglądu, orientacji seksualnej, światopoglądu czy sytuacji majątkowej,
  - 3) wyszydzanie uczniów, wyśmiewanie, ośmieszanie, poniżanie, wyzywanie, grożenie,
  - 4) nadmierne, wygórowane wymagania, zbyt surowe oceny, zastraszanie uczniów, obrażanie ich godności, stosowanie kar niewspółmiernych do win,
  - 5) agresywne wypowiedzi, komentarze i ataki na czatach, komunikatorach i forach internetowych,
  - 6) umieszczanie obraźliwych, ośmieszających uczniów rysunków, zdjęć i filmów;
  - 7) rozpowszechnianie wszelkich nieprawdziwych, poniżających uczniów materiałów,
  - 8) cyberstalking – śledzenie w sieci poczynań uczniów i upublicznianie ich.
3. Nie stosują naruszających godność uczniów wypowiedzi o podtekście seksualnym, nie nawiązują w wypowiedziach do aktywności bądź atrakcyjności seksualnej, w tym:
  - 1) nie czynią komentarzy na temat ciała/wyglądu/ubioru z podtekstem seksualnym,
  - 2) nie stosują dyskryminujących komentarzy odnoszących się do płci,
  - 3) nie stosują wulgarnych lub niestosownych dowcipów i żartów,
  - 4) nie piszą do uczniów wulgarnych lub dwuznacznych smsów, e-maili,
  - 5) nie publikują żadnych prywatnych zdjęć ani innych informacji o uczniach i ich rodzinach w osobistych mediach społecznościowych, bez zgody zainteresowanych stron,
  - 6) nie wdają się w prywatne rozmowy uczniów w mediach społecznościowych, nie zamieszczają komentarzy i nie udostępniają zdjęć, w jakimkolwiek podtekście lub kontekście, które mogłyby uczniom wyrządzić krzywdę.
4. Nie naruszają nietykalności osobistej uczniów.
5. Nie zachowują się wobec uczniów w sposób niestosowny, poufały, dwuznaczny.
6. Nie zmuszają uczniów do odbycia jakiegokolwiek aktywności o charakterze seksualnym.
7. Nie prowokują nieodpowiednich kontaktów z uczniami.

Rozdział 3

Zasady bezpiecznych relacji między małoletnimi

1. Uczniowie mają prawo do przebywania w bezpiecznym środowisku szkolnym. Nauczyciele i personel szkolny chronią uczniów i zapewniają im bezpieczeństwo.
2. Uczniowie mają obowiązek przestrzegania zasad i norm zachowania określonych w statucie szkoły.
3. Uczniowie uznają prawo innych uczniów do odmienności i zachowania tożsamości ze względu na: pochodzenie etniczne, geograficzne, narodowe, religię, status ekonomiczny, cechy rodzinne, wiek, płeć, orientację seksualną, cechy fizyczne, niepełnosprawność. Nie naruszają praw innych uczniów – nikogo nie dyskryminują ze względu na jakąkolwiek jego odmiennosc.
4. Zachowanie i postępowanie uczniów wobec kolegów/ innych osób nie narusza ich poczucia godności/ wartości osobistej. Uczniowie są zobowiązani do respektowania praw i wolności osobistych swoich kolegów i koleżanek, ich prawa do własnego zdania, do poszukiwań i popełniania błędów, do własnych poglądów, wyglądu i zachowania – w ramach społecznie przyjętych norm i wartości.
5. Kontakty między uczniami cechuje zachowanie przez nich wysokiej kultury osobistej, np. używanie zwrotów grzecznościowych typu *proszę, dziękuję, przepraszam*; uprzejmość; życzliwość; poprawny, wolny od wulgaryzmów język; kontrola swojego zachowania i emocji; wyrażanie sądów i opinii w spokojny sposób, który nikogo nie obraża i nie krzywdzi.
6. Uczniowie budują wzajemne relacje poprzez niwelowanie konkurencyjności między sobą w różnych obszarach życia, wzajemne zrozumienie oraz konstruktywne, bez użycia siły rozwiązywanie problemów i konfliktów między sobą. Akceptują i szanują siebie nawzajem.
7. Uczniowie okazują zrozumienie dla trudności i problemów kolegów/koleżanek i oferują im pomoc. Nie kpią, nie szydzą z ich słabości, nie wyśmiewają ich, nie krytykują.
8. W kontaktach między sobą uczniowie nie zachowują się prowokacyjnie i konkurencyjnie. Nie powinni również mieć poczucia zagrożenia czy odczuwać wrogości ze strony kolegów.
9. Uczniowie mają prawo do własnych poglądów, ocen i spojrzenia na świat oraz wyrażania ich, pod warunkiem, że sposób ich wyrażania wolny jest od agresji i przemocy oraz nikomu nie wyrządza krzywdy.
10. Bez względu na powód, agresja i przemoc fizyczna, słowna lub psychiczna wśród uczniów nigdy nie może być przez nich akceptowana lub usprawiedliwiona. Uczniowie nie mają prawa stosować z jakiegokolwiek powodu słownej, fizycznej i psychicznej agresji i przemocy wobec innych uczniów.
11. Uczniowie mają obowiązek przeciwstawiania się wszelkim przejawom brutalności i wulgarności oraz informowania pracowników szkoły o zaistniałych zagrożeniach.

12. Jeśli uczeń jest świadkiem stosowania przez innego ucznia/uczniów jakiegokolwiek formy agresji lub przemocy, ma obowiązek reagowania na nią, np: pomaga ofierze, chroni ją, szuka pomocy dla ofiary u osoby dorosłej (zgodnie z obowiązującymi w szkole procedurami).
13. Wszyscy uczniowie znają obowiązujące w szkole procedury bezpieczeństwa – wiedzą, jak zachowywać się w sytuacjach, które zagrażają ich bezpieczeństwu lub bezpieczeństwa innych uczniów, gdzie i do kogo dorosłego mogą się w szkole zwrócić o pomoc.
14. Jeśli uczeń stał się ofiarą agresji lub przemocy, może uzyskać w szkole pomoc, zgodnie z obowiązującymi w niej procedurami.

Rozdział 4

Zachowania niedozwolone uczniów w szkole

1. Agresja i przemoc fizycznej w różnych formach, np.:
  - 1) bicie/uderzenie/popychanie/kopanie/opluwanie,
  - 2) wymuszenia,
  - 3) napastowanie seksualne,
  - 4) nadużywanie swojej przewagi nad inną osobą,
  - 5) fizyczne zaczepki,
  - 6) zmuszanie innej osoby do podejmowania niewłaściwych działań,
  - 7) rzucanie w kogoś przedmiotami,
2. Agresja i przemoc słowna w różnych formach, np.:
  - 1) obelgi, wyzwiska,
  - 2) wyśmiewanie, drwienie, szydzenie z ofiary,
  - 3) bezpośrednie obrażanie ofiary,
  - 4) plotki i obraźliwe żarty, przedrzeźnianie ofiary,
  - 5) groźby.
3. Agresja i przemoc psychiczna w różnych formach, np.:
  - 1) poniżanie,
  - 2) wykluczanie/izolacja/milczenie/manipulowanie,
  - 3) pisanie na ścianach (np. w toalecie lub na korytarzu),
  - 4) wulgarne gesty,
  - 5) śledzenie/szpiegowanie,
  - 6) obraźliwe SMSy i MMSy,
  - 7) wiadomości na forach internetowych lub tzw. pokojach do czatowania,
  - 8) telefony i e-maile zawierające groźby, poniżające, wulgarne, zastraszające,
  - 9) niszczenie/zabieranie rzeczy należących do ofiary,
  - 10) straszenie,
  - 11) gapienie się (uporczywe),
  - 12) szantażowanie.
4. Stwarzanie niebezpiecznych sytuacji w szkole lub klasie, np. rzucanie kamieniami, przynoszenie do szkoły ostrych narzędzi, innych niebezpiecznych przedmiotów

- i substancji (środków pirotechnicznych, łańcuchów, noży, zapalniczek), używanie ognia na terenie szkoły.
5. Nieuzasadnione, bez zgody nauczyciela opuszczanie sali lekcyjnej. Wagarowanie. Wyjście bez zezwolenia poza teren szkoły w trakcie przerwy lub lekcji.
  6. Celowe nieprzestrzeganie zasad bezpieczeństwa podczas zajęć i zabaw organizowanych w szkole. Celowe zachowania zagrażające zdrowiu bądź życiu.
  7. Niewłaściwe zachowanie podczas wycieczek szkolnych i przerw międzylekcyjnych, np. przebywanie w miejscach niedozwolonych, bieganie, itp.
  8. Uleganie nałogom, np. palenie papierosów, picie alkoholu.
  9. Rozprowadzanie i stosowanie narkotyków/ środków odurzających.
  10. Niestosowne odzywanie się do kolegów lub innych osób w szkole lub poza nią.
  11. Używanie wulgaryzmów w szkole i poza nią.
  12. Celowe niszczenie lub nieszanowanie własności innych osób oraz własności szkolnej.
  13. Kradzież/ przywłaszczenie własności kolegów lub innych osób oraz własności szkolnej.
  14. Wyłudzenie pieniędzy lub innych rzeczy od uczniów.
  15. Wysługiwanie się innymi uczniami w zamian za korzyści materialne.
  16. Rozwiązywanie w sposób siłowy konfliktów z kolegami. Udział w bójce.
  17. Szykanowanie uczniów lub innych osób w szkole z powodu odmienności przekonań, religii, światopoglądu, płci, poczucia tożsamości, pochodzenia, statusu ekonomicznego i społecznego, niepełnosprawności, wyglądu.
  18. Niereagowanie na niewłaściwe zachowania kolegów (bicie, wyzywanie, dokuczanie).
  19. Znęcanie się (współdziałanie w znęcaniu się nad kolegami, zorganizowana przemoc, zastraszanie).
  20. Aroganckie/niegrzeczne zachowanie wobec kolegów, wulgaryzmy. Kłamanie, oszukiwanie kolegów/ innych osób w szkole.
  21. Fotografowanie lub filmowanie zdarzeń z udziałem innych uczniów/ osób bez ich zgody.
  22. Upublicznianie materiałów i fotografii bez zgody obecnych na nich osób.
  23. Stosowanie wobec innych uczniów/innych osób różnych form cyberprzemocy.

Rozdział 5

Zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci Internetu oraz ochrony uczniów przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami z sieci

1. Zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do Internetu:
  - 1) infrastruktura sieciowa szkoły umożliwia dostęp do Internetu, zarówno personelowi, jak i uczniom, w czasie zajęć i poza nimi,
  - 2) na wszystkich komputerach z dostępem do Internetu na terenie szkoły jest zainstalowane i oraz systematycznie aktualizowane oprogramowanie antywirusowe,
  - 3) na terenie szkoły dostęp ucznia do Internetu możliwy jest:
    - a) pod nadzorem nauczyciela na zajęciach komputerowych,
    - b) za pomocą sieci wifi szkoły, po podaniu hasła.
    - c) uczniowie korzystają z komputera tylko pod opieką nauczyciela.
    - d) korzystanie z multimediiów, Internetu i programów użytkowych służy wyłącznie celom informacyjnym i edukacyjnym.
    - e) uczeń obsługuje sprzęt komputerowy zgodnie z zaleceniami nauczyciela oraz zgodnie z obowiązującymi regulaminami pracowni.
2. Zasady korzystania z telefonów komórkowych oraz innych urządzeń elektronicznych:
  - 1) uczeń ma prawo korzystać na terenie szkoły z telefonu komórkowego oraz innych urządzeń elektronicznych zgodnie z ustalonymi w szkole zasadami,
  - 2) przez pojęcie „telefon komórkowy” rozumie się także smartfon, urządzenie typu smartwatch, itp.,
  - 3) przez pojęcie „inne urządzenia elektroniczne” rozumie się także tablet, odtwarzacz muzyki, dyktafon, kamerę, aparat cyfrowy, słuchawki, itp.,
  - 4) uczniowie przynoszą do szkoły telefony komórkowe oraz inny sprzęt elektroniczny na własną odpowiedzialność, za zgodą rodziców,
  - 5) szkoła nie ponosi odpowiedzialności za zaginięcie lub zniszczenie czy kradzież sprzętu przynieszonego przez uczniów,
  - 6) uczniowie nie mogą korzystać w celach prywatnych z telefonu komórkowego oraz innych urządzeń elektronicznych z dostępem do Internetu podczas zajęć edukacyjnych, opiekuńczych, treningów, uroczystości, a także zajęć pozalekcyjnych organizowanych na terenie szkoły,
  - 7) uczeń ma obowiązek wyłączyć lub wyciszyć telefon (bez wibracji) i schować go w torbie bądź plecaku przed rozpoczęciem zajęć edukacyjnych,
  - 8) telefony i inne urządzenia elektroniczne (np. tablety) można wykorzystywać podczas zajęć lekcyjnych w celach dydaktycznych pod opieką oraz za zgodą nauczyciela prowadzącego zajęcia. uczeń może korzystać z telefonu, a także innych urządzeń elektronicznych w celu wyszukania informacji niezbędnych do realizacji zadań podczas zajęć, po uzyskaniu zgody nauczyciela prowadzącego dane zajęcia lub na jego polecenie,

- 9) jeśli uczeń czeka na ważną informację (połączenie, sms, etc.) ma obowiązek poinformować o tym fakcie nauczyciela przed lekcją, poprosić o pozwolenie na skorzystanie z telefonu i ustalić sposób odebrania tej wiadomości. dotyczy to także sytuacji, gdy wystąpiła pilna potrzeba skontaktowania się, np. z rodzicami lub w innej ważnej sprawie,
  - 10) na terenie szkoły zakazuje się uczniom filmowania, fotografowania oraz utrwalania dźwięku na jakichkolwiek nośnikach cyfrowych w celu publikacji w sieci na własną rękę,
  - 11) powyższe nie dotyczy wydarzeń publicznych odbywających się w szkole, w tym uroczystości szkolnych,
  - 12) w szczególnych przypadkach nagrywanie zajęć edukacyjnych oraz utrwalanie ich w jakikolwiek sposób możliwe jest wyłącznie po uzyskaniu zgody dyrektora szkoły lub nauczyciela prowadzącego zajęcia edukacyjne,
  - 13) nagrywanie dźwięku i obrazu za pomocą telefonu, lub innych urządzeń jest możliwe jedynie za zgodą osoby nagrywanej lub fotografowanej. niedopuszczalne jest nagrywanie lub fotografowanie sytuacji niezgodnych z powszechnie przyjętymi normami etycznymi i społecznymi oraz przesyłanie treści obrażających inne osoby.
3. Zasady korzystania z telefonów i innych urządzeń elektronicznych podczas wyjść, wycieczek edukacyjnych organizowanych przez szkołę:
- 1) każdorazowo decyzję o zabranii na wycieczkę telefonów komórkowych i innych urządzeń elektronicznych podejmuje kierownik/opiekun wycieczki,
  - 2) jeśli istnieje możliwość zabrania telefonu i innego urządzenia elektronicznego na wycieczkę, wyjście edukacyjne uczeń ma prawo korzystania z tych urządzeń wyłącznie w zakresie niewpływającym na organizację i przebieg tego przedsięwzięcia,
  - 3) podczas wyjść zorganizowanych przez szkołę (teatr, kino, muzeum, filharmonia, zwiedzanie z przewodnikiem, lekcja w terenie, konkursy, zawody sportowe itp.) uczeń jest zobowiązany do wyłączenia bądź wyciszenia telefonu (bez wibracji) i schowania go w torbie lub plecaku.

Rozdział 6

Ochrona wizerunku małoletnich

1. Upublicznianie wizerunku dziecka do 18 lat, utrwalonego w jakiegokolwiek formie (fotografia, nagranie audio-wideo) wymaga wyrażenia zgody osoby sprawującej władzę rodzicielską lub opiekę nad dzieckiem. Osoba powyżej 18 roku życia ma prawo do wyrażenia zgody samodzielnie.
2. Jeżeli wizerunek małoletniego stanowi jedynie szczegół całości, takiej jak zgromadzenie, krajobraz, publiczna impreza, zgoda rodziców/opiekunów lub małoletniego powyżej 18 roku życia na utrwalanie wizerunku dziecka nie jest wymagana. Zabrania się umieszczania informacji pozwalających ustalić tożsamość osób ujętych na zdjęciu lub innej formie publikacji.

Dział IV

Ścieżki postępowania małoletniego

Rozdział 1

Przemoc rówieśnicza

1. Przemoc rówieśnicza to zjawisko polegające na agresywnym i celowym dręczeniu, nękanii czy prześladowaniu jednego lub kilku uczniów przez innych, w celu wywarcia na nich presji lub zadawania cierpienia emocjonalnego, fizycznego lub społecznego.
2. Do przemocy dochodzi wtedy, gdy agresor wykorzystuje swoją przewagę nad ofiarą. Ma miejsce wtedy, gdy młoda osoba w wyniku działań swoich rówieśników doświadcza przykrości lub krzywdy.
3. Przemoc rówieśnicza może przybierać różne formy, od słownego obrażania po fizyczne ataki. Zazwyczaj dzieje się na terenie szkoły, ale może również występować poza nią, np. w Internecie czy w dzielnicy zamieszkania dziecka.
4. Przemoc rówieśnicza to powtarzające się, długotrwałe wrogie zachowania podejmowane z zamiarem wyrządzenia przykrości lub krzywdy osobie, która ze względu na przewagę sprawcy (lub sprawców), nie może się bronić.
5. Opis sytuacji: Ktoś stosuje wobec Ciebie przemoc lub jest agresywny, nęka Cię w różny sposób, znęca się nad Tobą, np. stosuje:
  - 1) **przemoc fizyczną:** atak, napastowanie seksualne, nadużywanie swojej przewagi nad inną osobą, fizyczne zaczepki lub dokuczanie, zmuszanie innej osoby do robienia nieprzyjemnych rzeczy, rzucanie w kogoś przedmiotami.
  - 2) **przemoc słowną:** obelgi, bezpośrednie obrażanie ofiary, plotki i obraźliwe żarty, groźby. Przemoc słowna może być także wymierzona w rodzinę i w przyjaciół ofiary po to, aby jeszcze bardziej jej dokuczyć.
  - 3) **przemoc psychiczną:** poniżanie, wykluczanie/izolacja/milczenie, obraźliwe pisanie na ścianach (np. w toalecie lub na korytarzu), wulgarne gesty, śledzenie/szpiegowanie, obraźliwe SMS-y i MMS-y, wiadomości na forach internetowych lub tzw. „pokojach do czatowania” (które z reguły są anonimowe w odróżnieniu od SMS-ów, pochodzących z konkretnych telefonów); telefony i e-maile (zawierające groźby, poniżające, wulgarne, zastraszające); niszczenie rzeczy należących do ofiary; straszenie; gapienie się; szantażowanie.
6. Ścieżka postępowania:
  - 1) jeśli nie czujesz się bezpiecznie, powiedz o tym wychowawcy. Przedstaw mu sytuację, jeśli masz świadków przemocy stosowanej wobec Ciebie, poinformuj o tym nauczyciela. Poproś o reakcję, wsparcie i pomoc. Poinformuj także rodziców o tym, co Cię spotyka,

- 2) nauczyciel (wychowawca), do którego się zgłosiłeś, podejmie działania, mające na celu wyjaśnienie zaistniałej sytuacji. Działania te może podjąć we współpracy z rodzicami, jeśli wyrażą oni wolę uczestniczenia w postępowaniu wyjaśniającym,
- 3) po wyjaśnieniu okoliczności i ustaleniu rodzaju zachowań przemocowych wobec Ciebie, wysłuchaniu wyjaśnień ich sprawcy/sprawców przemocy, wychowawca podejmie stosowne, zgodne ze statutem szkoły, działania,
- 4) jeśli będziesz potrzebować dodatkowego wsparcia emocjonalnego - poproś o rozmowę z pedagogiem szkolnym lub psychologiem (lub innym nauczycielem, któremu ufasz),
- 5) jeśli sytuacja nie ulegnie zmianie i w dalszym ciągu ktoś będzie się nad Tobą znęcał, ponownie poinformuj o tym wychowawcę oraz swoich rodziców. Wspólnie z wychowawcą i rodzicami możesz też przedstawić sprawę dyrektorowi lub wicedyrektorowi szkoły, który zastosuje kolejne, przewidziane prawem szkolnym, konsekwencje wobec sprawcy/sprawców przemocy,
- 6) w przypadku ciągłego, uporczywego znęcania się nad Tobą oraz nieskutecznej reakcji szkoły na działania sprawcy rodzice mogą zgłosić ten fakt do kuratorium oświaty, które podejmie działanie wyjaśniające.

Uwaga!!!

Przemoc rówieśnicza jest przestępstwem.

Sprawcy przemocy ponoszą konsekwencje podejmowanych przez siebie działań.

Pamiętaj!!!

Jeśli nie uda się rozwiązać konfliktu, możesz zawsze zwrócić się o pomoc do wychowawcy lub pedagoga szkolnego.

Rozdział 2

Zniszczenie lub kradzież rzeczy małoletniego

1. Opis sytuacji: Ktoś okradł Cię, przywłaszczył sobie rzecz, która należała do Ciebie. Ktoś celowo zniszczył rzeczy należące do Ciebie.
2. Ścieżka postępowania małoletniego:
  - 1) zgłoś zdarzenie kradzieży lub zniszczenia Twoich rzeczy wychowawcy lub innemu nauczycielowi - przedstaw mu, kiedy, gdzie i w jakich okolicznościach to się stało. Poinformuj o ewentualnych świadkach zdarzenia,
  - 2) powiedz o tym zdarzeniu swoim rodzicom,
  - 3) o zaistniałym zdarzeniu możesz opowiedzieć pedagogowi szkolnemu, który zgodnie z Twoimi potrzebami, udzieli Ci wsparcia pedagogiczno-psychologicznego lub inną formę pomocy.

Uwaga!!!

Niszczenie i uszkodzanie cudzego mienia jest czynem prawnie zabronionym.

Pamiętaj!!!

że Swoje czyny też przynosisz konsekwencje...

Rozdział 3

Przemoc domowa

1. **Przemoc domowa** – to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające twoje prawa lub dobra osobiste, w szczególności:
  - 1) narażające Cię na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
  - 2) naruszające twoją godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną – np. namawianie lub zmuszanie Cię przez dorosłego do uczestniczenia w prawnie zabronionych czynnościach seksualnych,
  - 3) powodujące szkody na Twoim zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące twoje cierpienie,
  - 4) ograniczające lub pozbawiające Cię dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
  - 5) istotnie naruszające Twoją prywatność lub wzbudzające u Ciebie poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia.
2. Ścieżka postępowania małoletniego:
  - 1) możesz powiedzieć wychowawcy lub innemu pracownikowi szkoły, do którego masz zaufanie, że dzieje Ci się krzywda i poprosić go o pomoc w tej trudnej dla Ciebie sytuacji,
  - 2) może wystąpić również przypadek, że nauczyciel obserwując Cię, podejrzewa, że jesteś krzywdzony, chociaż mu tego nie zgłosiłeś. W tej sytuacji wychowawca przeprowadza rozmowę z Tobą oraz Twoimi rodzicami/prawnymi opiekunami, w celu zweryfikowania podejrzeń,
  - 3) po uzyskaniu informacji od Ciebie wychowawca podejmie interwencję w Twojej sprawie: wspólnie z pedagogiem zbiorą od Ciebie informacje na temat krzywdy, której doświadczyłeś – ustalą jej formy i okoliczności. Rozmowa z Tobą będzie podstawą do oceny stopnia zagrożenia Twojego bezpieczeństwa,

Uwaga!!!

Jeżeli dzieje Ci się w domu jakakolwiek krzywda, możesz poinformować o tym pracownika szkoły, do którego masz zaufanie. Podejmie on stosowne, zgodne z zakresem swoich kompetencji działania, mające na celu Twoją ochronę.

Każde zachowanie o charakterze przemocowym, również seksualnym, wobec osoby małoletniej jest przestępstwem.

Pamiętaj!!!

Możesz porozmawiać o tym, co czujesz i przeżywasz z pedagogiem szkolnym lub/i psychologiem. Specjaliści udzielą Ci wsparcia

lub

skontaktować się z „Niebieską Linia”

**OGÓLNOPOLSKI TELEFON
DLA OFIAR PRZEMOCY DOMOWEJ
„Niebieska Linia” 800-12-00-02**
– **czynny całą dobę,**
– **uzyskasz pomoc psychologiczną**

Rozdział 4

Nierówne traktowanie – dyskryminacja

1. Dyskryminacja to nierówne, gorsze traktowanie ze względu na:

- 1) płeć,
- 2) wiek,
- 3) rasę,
- 4) niepełnosprawność,
- 5) orientację seksualną,

- 6) prześladowanie z powodu wyglądu zewnętrznego (np. otyłość, noszenie okularów),
  - 7) religie,
  - 8) przynależność do grupy etnicznej, narodowej lub społeczno-kulturowej,
  - 9) przekonania polityczne lub inne przekonania,
  - 10) status materialny i pochodzenie społeczne,
  - 11) poglądów, pochodzenia, statusu materialnego, płci, orientacji seksualnej lub z jakiegokolwiek innej przyczyny.
2. Przejawy dyskryminacji w szkole:
    - 1) agresji słownej – lżenie, drwienie, szydzenie, przezywania, wyśmiewania,
    - 2) częściowa lub zupełna izolacja z zespołu,
    - 3) przemoc fizyczna – poszturchywanie, popychanie, bicie
  3. Ścieżka postępowania małoletniego:
    - 1) porozmawiaj z nauczycielem, któremu ufasz lub wychowawcą - opowiedz szczerze o tym, czego, z jakiego powodu i od kogo doświadczyłeś. To trudna dla Ciebie sytuacja, więc nie obawiaj się poprosić nauczyciela o pomoc i interwencję w tej sprawie,
    - 2) poinformuj także swoich rodziców o całej sytuacji, przedstaw im wszystkie okoliczności zdarzenia,
    - 3) zasięgnij porady szkolnego pedagoga lub psychologa – opowiedz mu o swoich obawach, przeżyciach i odczuciach. Pedagog szkolny lub/i psycholog zgodnie z Twoimi potrzebami udzielą Ci pomocy pedagogiczno-psychologicznej,
    - 4) twoi rodzice i Ty możecie zwrócić się pomoc także do organizacji pozarządowych zajmujących się problematyką praw dziecka/ praw człowieka.

Uwaga!!!

Nikt nie może być dyskryminowany z jakiegokolwiek przyczyny. Wszyscy wobec prawa są równi. Wszyscy mają prawo do równego traktowania.

Pamiętaj!!!

Możesz porozmawiać o tym, co czujesz i przeżywasz z pedagogiem szkolnym lub/i psychologiem. Specjaliści udzielą Ci wsparcia.

Rozdział 5

Cyberprzemoc

1. Cyberprzemoc to przemoc w sieci w jakiegokolwiek formie: nękania, straszenia, szantażowania, publikowania lub rozsyłania bez twojej zgody informacji o tobie, zdjęć, filmów, podszywa się w sieci pod Ciebie.
2. Ścieżka postępowania małoletniego:
  - 1) postaraj się zabezpieczyć dowody przemocy w sieci stosowanej wobec ciebie,
  - 2) zgłoś ten fakt wychowawcy,
  - 3) jeśli masz świadków doświadczanej przez Ciebie cyberprzemocy, powiedz o nich nauczycielowi. Identyfikacja sprawcy często jest możliwa dzięki zebranym materiałom – wynikom rozmów z osobą zgłaszającą, z ofiarą cyberprzemocy, analizie zebranych dowodów z sieci,
  - 4) wychowawca wspólnie z tobą oceni, czy zdarzenie wyczerpuje znamiona cyberprzemocy, czy jest np. niezbyt udanym żartem,
  - 5) wychowawca może też o zaistniałym zdarzeniu cyberprzemocy poinformować twoich rodziców lub nawet policję – decyzję w tej sprawie podejmie wspólnie z tobą, rodzicami i dyrektorem szkoły,
  - 6) jeśli będziesz potrzebować dodatkowego wsparcia emocjonalnego- poproś o rozmowę z pedagogiem szkolnym lub psychologiem (lub innym nauczycielem, któremu ufasz).

Uwaga!!!

Cyberprzemoc w Polsce to czyn zabroniony i podlega karze.

Pamiętaj!!!

Jeśli jesteś ofiarą lub świadkiem tego rodzaju zachowań na stronach internetowych lub portalach społecznościowych – zachowaj kopię materiału, który widzisz na ekranie. Zrób zrzut ekranu, czyli print screen.

Zapisz wszystkie kopie materiału w pamięci telefonu – zarówno wiadomości tekstowe, jak i te nagrane na pocztę głosową.

Rozdział 6

Seksting

1. Seksting polega na wysyłaniu innym osobom przez Internet lub telefon swoich intymnych zdjęć lub filmów. Jest to niebezpieczne zjawisko, ponieważ raz wysłane treści mogą zostać zapisane i użyte w dowolny sposób. Mogą też trafić w ręce niepowołanych osób i stają się narzędziem cyberprzemocy: szantażu czy zastraszania osoby, która się na

nich znajduje. Mogą zostać przesłane innym osobom bez zgody osoby, która się na nich znajduje.

2. Rodzaje sekstingu:

- 1) wymiana materiałów o charakterze seksualnym następuje tylko w ramach związku między dwojgiem rówieśników. Materiały nie uległy rozprzestrzenieniu dalej,
- 2) materiały o charakterze seksualnym zostały rozesłane większej liczbie osób, jednak nie dochodzi do cyberprzemocy na tym tle. Młodzież traktuje materiał jako formę wyrażenia siebie,
- 3) materiały zostały rozesłane większej liczbie osób w celu upokorzenia osoby na nich zaprezentowanej lub zostają rozpowszechnione omyłkowo, jednak są zastosowane jako narzędzie cyberprzemocy.

3. Ścieżka postępowania małoletniego:

- 1) jeśli Ty i/lub Twoi rodzice lub opiekunowie prawni uznają, że jesteś ofiarą sekstingu:
  - a) opowiedz o nim dokładnie rodzicom, wychowawcy lub innemu pracownikowi szkoły, któremu ufasz,
  - b) zbierz i zabezpiecz dowody dostępne w formie elektronicznej - przesyłane zdjęcia, zrzuty ekranów portali, w których opublikowano zdjęcia. Dzięki nim możliwa będzie identyfikacja sprawcy. Ponieważ seksting jest karalny, skrupulatność i wiarygodność dokumentacji ma duże znaczenie,
  - c) przekaz zebrane materiały wychowawcy,
  - d) w sytuacji każdego rodzaju sekstingu zostaniesz otoczony przez szkołę opieką psychologiczno-pedagogiczną. Rozmowa na temat samego zdarzenia czy identyfikacji potencjalnego sprawcy będzie realizowana w warunkach komfortu psychicznego dla Ciebie – ofiary sekstingu, z szacunkiem dla Twojej indywidualności i przeżytego stresu,
  - e) jeżeli Ty i Twoi rodzice uznacie, że potrzebujecie pomocy specjalisty zewnątrz możecie poprosić pedagoga szkolnego o informację najbliższych poradni.

Uwaga!!!

Seksting wśród dzieci i młodzieży jest karalny.

Pamiętaj!!!

Wysyłając swoje intymne zdjęcie lub film, tracisz kontrolę nad tym, co się z nimi dalej stanie.

Rozdział 7

Treści szkodliwe, nielegalne i niepożądane w Internecie

1. Są to treści, które mogą wywołać u Ciebie negatywne emocje i które promują czy też po prostu przedstawiają niebezpieczne albo niezgodne z prawem zachowania.
2. Ścieżka postępowania małoletniego:
  - 1) jeżeli ktoś wysłał Ci w Internecie treści nawołujące do samookaleczeń, samobójstw, zachowań szkodliwych dla zdrowia, treści dyskryminacyjne, promujące wrogość, nienawiść, treści pornograficzne dostępne bez żadnego ostrzeżenia, fake newsy - fałszywe wiadomości:
    - a) zgłoś ten fakt rodzicom oraz wychowawcy lub pedagogowi szkolnemu (albo innemu pracownikowi szkoły, któremu ufasz),
    - b) w miarę swoich możliwości i umiejętności zabezpiecz dowody. Skorzystaj z pomocy rodziców i pracowników szkoły. Jeśli masz świadków zdarzenia, poinformuj o nich wychowawcę,
    - c) zabezpieczenie dowodów jest przede wszystkim zadaniem Twoich rodziców lub opiekunów prawnych, w czynnościach tych może wspomagać ich przedstawiciel szkoły posiadający odpowiednie kompetencje techniczne. Dowody odgrywają kluczowe znaczenie w identyfikacji sprawców,
    - d) po ustaleniu sprawcy zostanie przeprowadzona rozmowa z nim oraz jego rodzicami. W trakcie rozmowy sprawcy zostanie uświadomiona szkodliwość prowadzonych przez niego działań,
    - e) szkoła zastosuje wobec sprawcy ustalone w statucie środki dyscyplinujące.
    - f) jeżeli treści nie można bezpośrednio powiązać z uczniami danej szkoły, szkoła zgłosi incydent na policję oraz do serwisu Dyżurnet,
    - g) jeżeli upowszechniane treści naruszały obowiązujące prawo, szkoła złoży zawiadomienie na policję,
    - h) kontakt z treściami szkodliwymi lub niebezpiecznymi może wywołać u Ciebie duży stres i frustrację. Skontaktuj się z pedagogiem lub psychologiem szkolnym i opowiedz mu, co czujesz – skorzystaj z ich pomocy.

Uwaga!!!

Przede wszystkim zachowaj spokój. Każdemu może się zdarzyć przypadkowa wizyta na stronie ze szkodliwymi treściami. Czasem warto porozmawiać o tym z osobą dorosłą. Kontakt ze szkodliwymi treściami może wywołać nieprzyjemne uczucia.

Pamiętaj!!!

Sprawcą jest osoba, która udostępniła szkodliwe treści lub twórca tych treści.

Rozdział 8

Wykorzystanie w sieci danych osobowych lub wizerunku

1. Ścieżka postępowania małoletniego:

- 1) gdy sprawcą jest uczeń – kolega ofiary ze szkoły czy klasy, skontaktuj się z wychowawcą. Przedstaw mu sytuację (szczegóły sprawy), okoliczności naruszenia Twoich praw,
- 2) poinformuj równocześnie o zaistniałym zdarzeniu rodziców,
- 3) w miarę Twoich możliwości zabezpiecz dowody naruszenia Twoich praw. Zgromadź sam lub z pomocą pracownika szkoły, posiadającego umiejętności z zakresu technologii cyfrowej (może Ci go wskazać wychowawca) materiały świadczące o wystąpieniu nieodpowiedniego lub niedozwolonego prawem działania – w formie elektronicznej (e-mail, zrzut ekranu, konwersacja w komunikatorze lub mms/sms),
- 4) przekaz dowody rodzicom/opiekunom prawnym i wychowawcy,
- 5) dokonaj zmian identyfikujących Cię w sieci – powinni być przy tym Twoi rodzice/opiekunowie prawni,
- 6) jeżeli naruszenie Twoich praw skutkuje dla Ciebie dużym obciążeniem emocjonalnym, zwróć się do pedagoga szkolnego lub psychologa o wsparcie, którego potrzebujesz. Zaplanują oni wraz z Tobą i Twoimi rodzicami/ opiekunami prawnymi rodzaj pomocy dla Ciebie i wdrożą działania chroniące Cię przed stresem, lękiem, wstydem lub innymi emocjami, których doświadczasz.

Uwaga!!!

Jeżeli naruszenie twojej prywatności lub wyłudzenie czy kradzież tożsamości skutkują wyrządzeniem Tobie szkody majątkowej lub osobistej – to szkoła i rodzice powinni przekazać dowody policji. Decyzję o powiadomieniu policji podejmuje dyrektor szkoły w porozumieniu z rodzicami. W takiej sytuacji identyfikacji sprawcy dokonuje policja.

Pamiętaj!!!

Zebrane dowody muszą jasno wskazywać na konkretnego sprawcę oraz na to, że sprawca świadomie zmierzał do wyrządzenia Ci szkody majątkowej lub osobistej.

Rozdział 9

Niebezpieczne kontakty w Internecie

1. W przypadkach niebezpiecznych kontaktów inicjowanych w Internecie może dochodzić do zagrożenia twojego życia i zdrowia, a także szantażu i przymusu realizacji czynności seksualnych.
2. Ścieżka postępowania małoletniego:
  - 1) jeśli Twoi rodzice lub opiekunowie prawni zgłoszą w szkole taki problem związany z Tobą lub zrobisz to Ty sam:
    - a) opowiedz o nim dokładnie rodzicom /opiekunom prawnym, wychowawcy lub innemu pracownikowi szkoły, któremu ufasz,
    - b) zbierz dowody dostępne w formie elektronicznej (zapisy rozmów w komunikatorach, na portalach społecznościowych; zrzuty ekranowe, zdjęcia, wiadomości e-mail). Zabezpiecz te dowody – możesz skorzystać z pomocy pracownika szkoły, którego wskaże Ci wychowawca,
    - c) przekaz dowody wychowawcy i rodzicom. Od chwili przekazania przez Ciebie i rodziców dowodów szkole, to ona we współpracy z rodzicami zgłasza sprawę policji w celu ustalenia sprawcy. I to policja prowadzi dalsze dochodzenie w Twojej sprawie. W przypadkach naruszenia prawa – szczególnie w przypadku uwiedzenia dziecka do lat 15, szkoła ma obowiązek powiadomienia policji lub sądu rodzinnego,
    - d) jeżeli potrzebujesz pomocy i wsparcia po ujawnieniu zdarzenia, zwróć się o pomoc do pedagoga szkolnego lub/i psychologa.

Uwaga!!!

W Internecie chroń swoją prywatność. Nie podawaj swoich danych osobowych, imienia, nazwiska, adresu czy numeru telefonu. Pod żadnym pozorem nie wysyłaj swojego zdjęcia. Pamiętaj, że ktoś będzie mógł je skopiować, przerobić i przesłać dalej.

Spotkania z osobami poznanymi w Internecie są niebezpieczne. Jeśli otrzymasz propozycję spotkania koniecznie poinformuj o tym rodziców.

Poznając kogoś w Internecie, pamiętaj, że nie każdy jest tym, za kogo się podaje. Nigdy nie możesz mieć stuprocentowej pewności, kto tak naprawdę jest po drugiej stronie komputera.

Pamiętaj!!!

Nie podejmuj samodzielnych działań w celu dotarcia do sprawcy – to zadanie policji. Nie próbuj bezpośrednio kontaktować się ze sprawcą.